

Maria Waloch

TASIEMCZYCE W 2003 ROKU

Słowa kluczowe: tasiemczyce, epidemiologia, Polska, rok 2003

Key words: cestode infections, epidemiology, Poland, 2003

Występowanie tasiemczyc u ludzi w Polsce w 2003 r. oceniano na podstawie danych uzyskanych z kart selekcyjnych zakładanych w stacjach sanitarno-epidemiologicznych oraz wywiadów epidemiologicznych dotyczących bąblowicy i wągryzcy, jako niezbędnego źródła informacji epidemiologicznych i pomocy przy kontroli obowiązkowego leczenia tasiemczyc.

Ze względu na różnice dotyczące umiejscowienia tasiemców w organizmie żywiciela i różnice w epidemiologii zarażeń, występowanie tasiemczyc jelitowych i tkankowych zostanie omówione oddzielnie.

Dane uzyskane z poszczególnych województw wykazały, że u ludzi na terenie Polski w 2003 roku zarejestrowano 218 przypadków inwazji tasiemców jelitowych; zapadalność wynosiła 0,57 na 100 000 mieszkańców. Dane te porównane z danymi z roku 2002 wskazują, że liczba zachorowań na tasiemczyce zmniejszyła się o 17,42%.

Rozpowszechnienie tasiemczyc jelitowych u ludzi w poszczególnych województwach w Polsce w 2003 r., w zależności od środowiska i płci, przedstawia tabela I. Najwyższe współczynniki zapadalności zarejestrowano w województwach: warmińsko-mazurskim (1,05), opolskim (1,04), pomorskim (1,01) i lubuskim (1,00); niską w dolnośląskim (0,34) i świętokrzyskim (0,31); najniższą w lubelskim i podkarpackim (po 0,05)

Zachorowania na tasiemczyce jelitowe w 2003 r. częściej obserwowano u osób pochodzących ze środowiska miejskiego (169 przypadków, 77,52%) niż u osób ze środowiska wiejskiego (49 przyp., 22,48%). Inwazje tasiemców częściej występowały u kobiet (113 przyp., 51,83%) niż u mężczyzn (105 przyp., 48,17%).

Występowanie tasiemczyc jelitowych u ludzi w Polsce w 2003 r. w zależności od wieku chorych przedstawia tabela II. Stwierdzono, że tasiemczyce jelitowe u ludzi w Polsce najczęściej występowały u osób w grupach wieku 40-49 i 50-59 lat (po 50 przypadków, 22,94%). Osoby w wieku od 30 do 39 lat (40 przypadków, 18,35%) oraz osoby w wieku od 20 do 29 lat (37 przypadków, 16,97%) stanowiły drugą co do liczebności grupę chorych na tasiemczyce. Odsetek inwazji wzrastał wraz z wiekiem: od 0,92% w grupie wieku 0-9 lat, do 4,13% w grupie 15-19 lat, w kolejnych 4 grupach osiągał coraz wyższe wartości, a następnie malał do tego samego odsetka u osób powyżej 70-go roku życia.

Badaniami laboratoryjnymi potwierdzono 194 przypadki tasiemczyc jelitowych, tj. 88,99% ogółu zgłoszonych przypadków. Wśród wszystkich rozpoznanych tasiemczyc jelitowych (tab. III) dominowały przypadki wywołane przez *Taenia saginata* (157 przypadków, tj. 80,93% przypadków potwierdzonych badaniami laboratoryjnymi; zapadalność

Tabela I. Tasiemczyce jelitowe u ludzi w Polsce w roku 2003 wg środowiska i płci
 Table I. Intestinal cestode infections in humans in Poland in 2003 according to the place of living and sex

Województwo	Środowisko		Płeć		Razem	
	wieś	miasto	mężczyźni	kobiety	liczba zachorowań	zapadalność na 100 000
1. Dolnośląskie	-	10	5	5	10	0,34
2. Kujawsko-pomorskie*						
3. Lubelskie	-	1	-	1	1	0,05
4. Lubuskie	3	7	5	5	10	1,00
5. Łódzkie	3	19	10	12	22	0,85
6. Małopolskie	6	10	9	7	16	0,49
7. Mazowieckie	9	30	15	24	39	0,76
8. Opolskie	2	9	6	5	11	1,04
9. Podkarpackie	-	1	1	-	1	0,05
10. Podlaskie	1	6	4	3	7	0,58
11. Pomorskie	3	19	10	12	22	1,01
12. Śląskie	5	20	12	13	25	0,53
13. Świętokrzyskie	2	2	3	1	4	0,31
14. Warmińsko-mazurskie	4	11	7	8	15	1,05
15. Wielkopolskie	9	17	16	10	26	0,77
16. Zachodniopomorskie	2	7	2	7	9	0,53
Liczba ogółem	49	169	105	113	218	0,57
Polska [%]	22,48	77,52	48,17	51,83	100,00	

* brak danych

0,41 na 100 000 mieszkańców). Inwazje *T. solium* stwierdzono u 4 chorych (2,06%, wykrytych przypadków); zapadalność 0,01. Współczynnik zapadalności na tasiemczycę *T. solium* utrzymuje się od wielu lat na tym samym, niskim poziomie. Zachorowania na tę tasiemczycę zarejestrowano na terenie województw: lubuskiego, mazowieckiego i pomorskiego. Zarażenia *Taenia species* zanotowano u 32 osób (16,49% ogółu zgłoszonych przypadków; zapadalność 0,08). Poza tasiemczycami wywołanymi przez *Taenia*, wykryto inwazję *Diphyllobothrium latum* (0,52% wszystkich przypadków; zapadalność 0,003) u jednej osoby w województwie pomorskim.

W 2003 r. odsetek tasiemczyc zgłoszonych bez rozpoznania laboratoryjnego wyniósł 11,01% ogólnej liczby przypadków (tab. IV). Zdecydowanie wysoki odsetek (w porównaniu do lat ubiegłych) nierozpoznanych tasiemczyc jelitowych zgłoszono w siedmiu województwach: podlaskim (57,14%), lubuskim (50,00%), warmińsko-mazurskim (33,33%), świętokrzyskim (25,00%), pomorskim (18,18%), śląskim (8,00%) i wielkopolskim (7,69%). Liczba tasiemczyc jelitowych zgłoszonych bez rozpoznania laboratoryjnego oraz rozpoznanych jako inwazje *Taenia species* wynosiła łącznie 56 przypadków, tj. 25,69% ogólnej

Tabela II. Tasiemczyce jelitowe u ludzi w Polsce w roku 2003 wg wieku chorych
 Table II. Intestinal cestode infections in humans in Poland in 2003 according to the age of patients

Grupy wieku (lata)	Liczba przypadków	Odsetek
0-4	2	0,92
5-9	2	0,92
10-14	5	2,29
15-19	9	4,13
20-29	37	16,97
30-39	40	18,35
40-49	50	22,94
50-59	50	22,94
60-69	14	6,41
70+	9	4,13
Razem	218	100,00

Tabela III. Tasiemczyce jelitowe u ludzi w Polsce w roku 2003 wg rozpoznanego gatunku tasiemca

Table III. Intestinal cestode infections in humans in Poland in 2003 confirmed by laboratory examinations

Województwo	Gatunek tasiemca				Razem
	<i>Taenia saginata</i>	<i>Taenia solium</i>	<i>Taenia sp.</i>	<i>Diphyllobothrium latum</i>	
1. Dolnośląskie	6	-	4	-	10
2. Kujawsko-pomorskie*					
3. Lubelskie	1	-	-	-	1
4. Lubuskie	4	1	-	-	5
5. Łódzkie	16	-	5	-	21
6. Małopolskie	12	-	4	-	16
7. Mazowieckie	33	1	5	-	39
8. Opolskie	9	-	2	-	11
9. Podkarpackie	1	-	-	-	1
10. Podlaskie	3	-	-	-	3
11. Pomorskie	15	2	-	1	18
12. Śląskie	20	-	3	-	23
13. Świętokrzyskie	3	-	-	-	3
14. Warmińsko-mazurskie	8	-	2	-	10
15. Wielkopolskie	22	-	2	-	24
16. Zachodniopomorskie	4	-	5	-	9
Liczba ogółem	157	4	32	1	194
Polska [%]	80,93	2,06	16,49	0,52	100

* brak danych

liczby przypadków. Zanotowano jej wzrost w porównaniu do wartości z roku 2002 (24,62%), aczkolwiek jest ich mniej lub tyle samo niż w latach: 1998 r. – 79 przyp., 13,1%; 1999 r. – 56 przyp., 12,81%; 2000 r. – 72 przyp., 16,40%; 2001 r. – 87 przyp. 30,42%.

Dane dotyczące tasiemczyc tkankowych uzyskane z poszczególnych województw wykazały, że u ludzi w Polsce zarejestrowano w 2003 r. 34 przypadki bąblowicy wywoła-

Tabela IV. Tasiemczycy jelitowe u ludzi w Polsce w roku 2003 zgłoszone bez rozpoznania laboratoryjnego

Table IV. Intestinal cestode infections in humans in Poland in 2003 registered without species identification

Województwo	Liczba	Procent*
Lubuskie	5	50,00
Łódzkie	1	4,55
Podlaskie	4	57,14
Pomorskie	4	18,18
Śląskie	2	8,00
Świętokrzyskie	1	25,00
Warmińsko-mazurskie	5	33,33
Wielkopolskie	2	7,69
Razem	24	11,01**

* – odsetek z ogólnej liczby przypadków zgłoszonych w województwie

** – odsetek z ogólnej liczby przypadków

Tabela V. Tasiemczycy tkankowe (bąblowica) u ludzi w Polsce w roku 2003 wg środowiska i płci

Table V. Larval cestode infections (echinococcosis) in humans in Poland in 2003 according to the place of living and sex

Województwo	Bąblowica				razem	zapadalność na 100 000
	wieś		miasto			
	K	M	K	M		
1	2	3	4	5	6	7
Dolnośląskie	-	1	-	-	1	0,03
Kujawsko-pomorskie	3	-	-	-	3	0,15
Lubelskie	-	1	-	-	1	0,05
Łódzkie	-	-	1	-	1	0,04
Podkarpackie	2	-	-	-	2	0,10
Podlaskie	1	3	5	-	9	0,75
Warmińsko-mazurskie	3	-	2	2	7	0,49
Zachodnio-pomorskie	2	1	5	1	9	0,53
Liczba ogółem	11	6	13	4	34	0,09
Polska [%]	32,35	17,65	38,24	11,76	100,00	

K – kobiety, M – mężczyźni

nej przez *Echinococcus granulosus* (zapadalność 0,09). Przypadków wągrzycy nie zarejestrowano. Rozpowszechnienie bąblowicy u ludzi w poszczególnych województwach w Polsce w 2003 r. wg środowiska i płci przedstawia tabela V.

Występowanie zachorowań na bąblowicę było takie samo u ludności zamieszkującej tereny wiejskie jak i miejskie (po 17 przyp., i po 50,00%) z tą różnicą, że częściej chorowały kobiety (24 przyp., 70,59% ogółu przyp.). Najwięcej zachorowań zanotowano na terenie dwóch województw: podlaskiego i zachodnio-pomorskiego (po 9 przypadków, 26,47% ogółu przyp., zapadalność odpowiednio 0,75 i 0,53).

M. Waloch

CESTODE INFECTIONS IN POLAND IN 2003

SUMMARY

In 2003, 218 intestinal cestode infections were registered in Poland. Among them 157 were caused by *Taenia saginata*, 4 by *T. solium*, 32 by *Taenia sp.*, 1 by *Diphyllobothrium latum*. Moreover, 34 cases of cystic echinococcosis were also registered.

The obtained results confirmed decreasing frequency of intestinal cestodoses in Poland.

Adres autorki:

Maria Waloch
Zakład Parazytologii Lekarskiej Państwowego Zakładu Higieny
ul. Chocimska 24, 00-791 Warszawa